

Sygn. akt VI Ga 137/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Sędziowie: SO Renata Bober (spr.)

SO Anna Walus – Rząsa

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: S. S. (1)

przeciwko: Centrum (...) Sp. z o.o. sp.k.
w R.

o udostępnienie informacji

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w R.
V Wydziału Gospodarczego z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt V GC 979/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda S. S. (1) na rzecz pozwanego Centrum (...) Sp. z o.o. sp.k. w R. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSO Renata Bober SSO Barbara Frankowska SSO Anna Walus-Rząsa

Sygn. akt VI Ga 137/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 lipca 2016 roku

Pozwem wniesionym w sprawie powód S. S. (1) wniósł o zobowiązanie pozwanego Centrum (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w R. o udostępnienie w trybie art. 761⁵ § 2 i 3 k.c. informacji potrzebnych do ustalenia, czy wysokość należnej mu prowizji i nadprowizji, została prawidłowo obliczona, a w szczególności powód wniósł o zobowiązanie pozwanego do sporządzenia wyciągu z rejestru ewidencji sprzedaży za okres od 9 października 2014 r. do dnia wniesienia pozwu, ewentualnie wniósł aby wgląd i wyciąg z tych ksiąg został zapewniony biegłemu rewidentowi wybranemu przez strony. Powód wniósł również o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powód powołał się na łączącą go z pozwanym umowę agencyjną z dnia 1 sierpnia 2013 r. która została przez niego rozwiązana w trybie natychmiastowym z dniem 9 października 2014 r. Zgodnie z § 3 tej umowy powodowi przysługiwała prowizja i nadprowizja liczona jako procentowa wartość kwoty wynagrodzenia uzyskanego przez pozwanego. Powód zwracał

się o rozliczenie należnej mu prowizji i nadprowizji. W odpowiedzi na wniosek z dnia 19 maja 2015 r. powód otrzymał „rozliczenie prowizji”, które jest jednak dla niego nieweryfikowalne.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zaprzeczył, aby powód zwracał się do niego o udostępnienie informacji w postaci ksiąg handlowych oraz informacji potrzebnych do ustalenia nadprowizji odnośnie spraw nierozliczonych. Pozwany wskazał, że na etapie przedprocesowym udostępnił powodowi informacje potrzebne do ustalenia wysokości należnej mu prowizji. Wyjaśnił, że w okresie od 9 października 2014 r. o 18 czerwca 2015 r. pozwany uzyskał wynagrodzenie z trzech spraw pozyskanych przez powoda. Pierwsze pismo w sprawie udzielenia informacji potrzebnych do ustalenia wysokości prowizji powód wystosował do pozwanego oraz do (...) sp. z o.o. w R. w dniu 19 maja 2015 r. W wykonaniu wezwania powoda (...) sp. z o.o. w R. przedstawiło pismo „rozliczenie prowizji S. S. (2)”. Pismem z dnia 30 czerwca 2015 r. pozwany oraz (...) sp. z o.o. w R. przedstawiły powodowi uszczegółowione zestawienie prowizji na dzień 30 czerwca 2015 r. Zawierało ono wszystkie dane stanowiące podstawę do obliczenia prowizji. Ponadto pozwany zaprzeczył, aby powodowi przysługiwało prawo do nadprowizji (za posiadanie struktury), a tym samym aby istniał jego obowiązek udzielenia informacji odnośnie nadprowizji.

W piśmie procesowym z dnia 2 listopada 2015 r. (k. 63) powód zmodyfikował pozew wnosząc o zobowiązanie pozwanego do udostępnienia informacji potrzebnych do ustalenia, czy wysokość należnej powodowi prowizji i nadprowizji została prawidłowo obliczona, w tym do sporządzenia zestawienia sald i obrotów dotyczących osób szczegółowo wskazanych w pozwie. Powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie wskazując, że prawo do tzw. nadprowizji przysługuje mu zgodnie z § 3 pkt. 7 umowy.

W piśmie procesowym z dnia 20 listopada 2015 r. pozwany podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w R. oddalił powództwo (pkt I), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne zarówno w zakresie żądania informacji odnośnie prowizji jak i nadprowizji. Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda o udzielenie informacji z art. 761⁵ § 2 k.c. zostało przez pozwanego zaspokojone. Powód otrzymał część informacji w załączeniu do pisma z dnia 3 czerwca 2015 r. zatytułowanym „Rozliczenie prowizji S. S. (2)” oraz do pisma z dnia 30 czerwca 2015 r. Zawierało ono wszystkie dane stanowiące podstawę do obliczenia prowizji, tj. imię i nazwisko klienta, numer umowy, wysokość kwoty wypłaconej przez TU oraz wysokość honorarium pozwanego. Dodatkowo Sąd wskazał, że w sprawie z powództwa wytoczonego na podstawie art. 761⁵ § 2 i 3 k.c. Sąd bada wyłącznie okoliczność, czy odpowiednie informacje zostały przekazane agentowi – nie dokonuje zaś weryfikacji tych informacji, w tym również w aspekcie ich prawdziwości. Mając zaś na względzie sposób ustalania wysokości wynagrodzenia prowizyjnego w umowie agencyjnej z dnia 1 sierpnia 2013 r. Sąd uznał, że informacje przekazane przez pozwanego pozwalały na poczynienie odpowiednich ustaleń co do prawidłowości wyliczenia wysokości prowizji. Dodatkowo stronie powodowej zostały przekazane wyciągi z ksiąg handlowych oraz zestawienie sald i obrotów pozwanego. Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że jeżeli strona powodowa w dalszym ciągu nie jest w stanie dokonać weryfikacji jej prawa do prowizji to posiada możliwość skorzystania z innych środków prawnych, w tym uprawnienia z art. 761⁵ § 2 i 4 k.c. Odnośnie udzielenia powodowi informacji dotyczącej tzw. nadprowizji Sąd Rejonowy przyjął, że skoro pozwany zaprzeczył aby powód po dniu 9 października 2014 r. nabył prawo do nadprowizji z umowy agencyjnej z dnia 1 sierpnia 2013 r., o czym poinformował powoda to tym samym brak było podstaw do żądania przedłożenia dalszych informacji i dokumentów od dającego zlecenie. Sąd Rejonowy wskazał, że jeżeli między stronami istnieje spór o zasadę prawa do wynagrodzenia (w tym przypadku do nadprowizji z § 3 ust. 7 umowy agencyjnej) to roszczenie z art. 761⁵ § 2 i 3 k.c. nie stanowi właściwego środka prawnego ochrony praw agenta. W takim bowiem wypadku powód winien wytoczyć powództwo o świadczenie lub o ustalenie prawa. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z wynikiem sprawy.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód (k. 124-129) zaskarżając go w części tj. co do punktu I w zakresie oddalenia powództwa dotyczącego zobowiązania strony pozwanej do udostępnienia informacji potrzebnych do ustalenia, czy wysokość należnej powodowi nadprowizji została prawidłowo obliczona a w szczególności zobowiązania strony pozwanej do sporządzenia wyciągu z rejestru ewidencji sprzedaży za okres od dnia 9.10.2014 r. do 24.02.2016 r. tj. daty zamknięcia rozprawy w Sądzie Rejonowym w R. dotyczącego osób szczegółowo wymienionych w apelacji oraz co do punktu II w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu art. 761 ze zn 5 §2 i 3 kc wskutek przyjęcia, że pozwana udzieliła powodowi stosownych informacji o wysokości należnej mu prowizji;
2. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233§1 kpc, polegającego na braku wszechstronnego i wnikliwego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego oraz ocenie dowodów w sposób niezgodny z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego skutkujące ustaleniem w sposób dowolny, iż powód nie ma prawa do nadprowizji z umowy agencyjnej z dnia 1.08.2013 r.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w zaskarżonej części oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania wraz z zaliczeniem kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów w sprawie.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. W rozpoznawanej sprawie nie doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego wskazywanych w apelacji. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego wykazała, że Sąd Rejonowy w sposób należyty przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a zgromadzony w toku przewodu sądowego materiał dowodowy ocenił wszechstronnie, z zachowaniem reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c., oraz trafnie wyjaśnił podstawę prawną przyjętego rozstrzygnięcia.

Przesłanką warunkującą dopuszczalność powództwa opartego o art. 761(5) kc jest nieudostępnienie agentowi informacji potrzebnych do ustalenia, czy wysokość należnej mu prowizji została prawidłowo obliczona, mimo wystąpienia przez niego z takim wnioskiem. Agent przed wytoczeniem powództwa zobligowany jest zwrócić się o informację do dającego informację, konkretyzując zakres danych których udostępnienia się domaga. Dopiero w sytuacji gdy obowiązany odmawia udzielenia informacji Sąd w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 761(5) kc zobowiązuje dającego zlecenie do udostępnienia informacji. Z przepisu powyższego wynika zatem etapowa realizacja przez agenta swoich praw w zakresie uzyskania informacji niezbędnych do wyliczenia należnej mu prowizji. Brak skierowania stosownego wniosku o informację do dającego zlecenie na etapie przedsądowym czyni powództwo oparte na podstawie wyżej powołanego przepisu przedwczesnym.

Apelujący kwestionuje prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zakresie oddalenia powództwa w części dotyczącej żądania udostępnienia informacji dotyczących tzw. nadprowizji.

Jak wynika z zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego powód przed wniesieniem powództwa do sądu nie zwracał się do pozwanego w sposób wyraźny i konkretny o informacje dotyczące tzw. nadprowizji. O udostępnienie informacji w tym zakresie zwrócił się dopiero na etapie postępowania sądowego, przy czym zauważyć trzeba, że nawet na tym etapie żądania w tym zakresie były kolejno zmieniane i modyfikowane. Początkowo bowiem powód domagał się udostępnienia informacji wyłącznie dotyczących prowizji, a dopiero na dalszym etapie zmodyfikował żądanie w zakresie dotyczącym nadprowizji. Analiza prowadzonej przez strony korespondencji na etapie przedsądowym

nie pozwala na przyjęcie, że powód przed wytoczeniem niniejszego sporu skierował do pozwanego stanowczy i skonkretyzowany wniosek o udzielenie informacji odnośnie tzw. nadprowizji. Pisma powoda do pozwanego z dn. 24.11.2014 r., 9.01.2015 r., 2.03.2015 r. na etapie przedsądowym dotyczyły próśb powoda o rozliczenie zaległych prowizji i nadprowizji i przedstawienia szczegółowego ich rozliczenia, brak w nich jednak wskazania jakich konkretnie informacji powód się domaga. Pierwsze pismo w sprawie udzielenia informacji w trybie art. 761(5) kc powód skierował do pozwanego w dniu 19.05.2015 r. (k. 12) jednak dotyczyło ono jedynie informacji potrzebnych do ustalenia wysokości należnej mu prowizji. W tej sytuacji powództwo już z przyczyn formalnych podlegało oddaleniu, jako przedwczesne.

Niezależnie od powyższego wskazać trzeba, że analiza treści korespondencji prowadzonej przez strony wskazuje, że pozwany kwestionował w niej prawo powoda do domagania się nadprowizji, wskazując, że ta została już pomiędzy nimi rozliczona. Pozwany stał na stanowisku, że skoro tzw. nadprowizja stanowi dodatkowe wynagrodzenie za posiadanie przez agenta struktury to nie należy się ona powodowi po dacie rozwiązania umowy agencyjnej. Należy się zgodzić z Sądem I instancji, że w wypadku kiedy żądanie nie dotyczy prowizji lecz innego, dodatkowego elementu który w przedmiotowej sprawie strony nazwały tzw. nadprowizją to w sytuacji kiedy stanowiska stron co do tego elementu są sporne powodowi pozostaje przede wszystkim droga sądowa o ustalenie czy taka należność mu przysługuje czy też nie. Wbrew zarzutom skarżącego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Sąd nie ustalił, że powód nie ma prawa do tzw. nadprowizji z umowy agencyjnej z dn. 1.08.2013 r. a jedynie wskazał, że nie jest władnym oceniać tego rodzaju kwestii w drodze powództwa opartego o art. 761⁵ § 2 i 3 k.c w sytuacji kiedy pomiędzy stronami istnieje spór o zasadę prawa do wynagrodzenia. Skoro więc pozwany na etapie przedprocesowym poinformował powoda, że w jego ocenie nadprowizja mu nie przysługuje, uznać należało, że wyczerpywało to obowiązek pozwanego jako dającego zlecenie do udzielenia informacji o której mowa w art. 761⁵ § 2 i 3 k.c.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd, na podstawie art. 385 kpc, oddalił apelację powoda, o czym orzekł jak w punkcie I wyroku.

W przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804) zasądając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.